

Treće razmatranje
u Godini pripreve za svečanu obnovu Posvete svijeta Božjemu milosrđu
(22. 10. 2021. – 22. 10. 2022.), 22. prosinca 2021.

„...a na nas si je izlio u Duhu Svetom, Tješitelju...”
(iz Čina posvete svijeta Božjemu milosrđu sv. Ivana Pavla II.)

Kršćanski život u svjetlu Otajstva Presvetoga Trojstva

Na dan Pedesetnice dovršuje se Kristov Vazam, odnosno Njegov prelazak s ovoga svijeta k Ocu. U Dvorani Posljednje večere na sabrane, Presvetu Majku i apostole, izlijeva se Duh Sveti „koji je očitovan, darovan i priopćen kao božanska Osoba” (usp. KKC 731). U Katekizmu Katoličke Crkve čitamo: „Toga je dana Presveto Trojstvo objavljeno potpuno. Od toga je dana Kraljevstvo, koje je Krist navijestio, otvoreno onima koji vjeruju u Njega; u poniznosti tijela i u vjeri oni već imaju udjela u zajedništvu Presvetog Trojstva. Svojim dolaskom, a On ne prestaje dolaziti, Duh Sveti uvodi svijet u ‘posljednja vremena’, u vrijeme Crkve, u Kraljevstvo već baštinjeno, ali još nedovršeno.” (KKC 732) Ta se vremena ostvaruju po snazi zapovijedi koju Gospodin Isus daje Svojim učenicima: „Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji! Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio! I evo, ja sam s vama u sve dane – do svršetka svijeta.” (Mt 28, 18b-20)

„Vrijeme Crkve” utemeljeno je dakle na naviještanju Evanđelja i na dijeljenju sakramenata, u prvom redu sakramenta Krštenja u Ime Presvetoga Trojstva. Tako se rađaju naše najdublje duhovne veze sa svakom Božanskom Osobom. One imaju svoj zaseban tijek. Naši odnosi prema Bogu Ocu i Njegovu Jedinorođenomu Sinu Isusu Kristu mogući su jedino zahvaljujući Duhu Svetomu. On pokreće našu nutrinu i jedino u Njemu možemo uspostaviti odnos s Jedinorođenim Sinom Božjim i reći: „Gospodin Isus” (usp. 1 Kor 12, 3). A On, poslan od Boga, u našim srcima kliče: „Abba, Oče!” (usp. Gal 4, 6), što nam otvara put ostvarenja odnosa s Bogom Ocem. Na taj smo način u sakramentu Krštenja obdareni Vječnim životom. A Vječni je život, kao što je Krist u Svojoj Velikosvećeničkoj molitvi upravljenoj Ocu u Dvorani Posljednje večere rekao: „da upoznaju tebe, jedinoga istinskog Boga, i koga si poslao – Isusa Krista.” (Iv 17, 3)

Svi kršteni, naime, primaju milost „novoga rođenja u Bogu Ocu po Njegovu Sinu u Duhu Svetom.” Otuda se njihov život rađa u svjetlu Otajstva Presvetoga Trojstva: „Jer oni koji imaju Duha bivaju vođeni k Riječi, tj. k Sinu; a Sin ih predstavlja Ocu i Otac im dariva nepokvarljivost. Dakle, bez Duha nije moguće vidjeti Sina Božjega, a bez Sina nitko se ne može približiti Ocu, jer je spoznaja Oca Sin, a spoznaja Sina Božjega biva po Duhu Svetomu.” (KKC 683) Duh Sveti, koji – kako ispovijedamo u *Credu* Crkve – „izlazi od Oca i Sina” i zato je Njihov Dar milost ostvarenja odnosa i s Ocem i sa Sinom. Ti odnosi daju da su kršćani istinski ponosni zbog svog identiteta jer znaju da „Duh slave, Duh Božji na njima počiva” (usp. 1 P 4, 14). To je i izvor njihove nade u Život vječni o kojoj sv. Pavao u svojoj Poslanici Rimljanima piše da „nada pak ne postiđuje. Ta ljubav je Božja razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan!” (Rim 5, 5)

Uranjajući u Otajstvo Presvetoga Trojstva, spoticemo se o nemogućnost svladati ograničenje naše ljudske spoznaje. Doživjela je to i s. Faustina kada je na početku svog redovničkog života pisala: „U nekom času razmišljala sam o Presvetom Trojstvu, o Božjoj biti. Konačno, htjela sam proniknuti i spoznati tko je taj Bog... U sljedećem trenu moj duh je bio uronjen kao u onostrano, vidjela sam nepristupačnu svjetlost, a u njoj kao neka tri izvora svjetlosti koja nisam mogla dokučiti. A iz te svjetlosti izlazile su riječi u obliku groma i okružile nebo i zemlju. Ne shvaćajući ništa od toga, jako sam se rastužila. Tada je iz mora nepristupačne svjetlosti izašao naš ljubljani Otkupitelj u nepojmljivoj ljepoti, s ranama koje su isijavale. A iz

one svjetlosti čuo se glas: **Kakav je Bog u svojoj biti, nitko neće proniknuti, ni anđeoski ni ljudski um.** Isus mi reče: **Boga spoznaji razmatrajući Njegove osobitosti.** Zatim je Isus rukom načinio znak križa i otišao." (Dn 30) Devet godina kasnije, 23. svibnja 1937. godine, na svetkovinu Presvetoga Trojstva, s. Faustina zapisala je u svom *Dnevniku*: „Za vrijeme sv. Mise iznenada sam bila sjedinjena s Presvetim Trojstvom. Upoznala sam Njegovo veličanstvo i uzvišenost. Bila sam sjedinjena s Tri Osobe. Sjedinjena s jednom od tih Štovanih Osoba, istovremeno sam bila sjedinjena i s drugim dvjema. Sreća i radost koje ispunjaju moju dušu neopisive su. Žao mi je što ovo ne znam izraziti riječima, jer odgovarajućih riječi uistinu nema." (Dn 1129)

Postupna objava istine o Bogu

Formulacije sadržane u Katekizmu Katoličke Crkve u nekoj su mjeri sinteza dugih, trajnih, gotovo od samih početaka kršćanstva, teoloških refleksija o istinama Božje Objave. Zahvaljujući tim promišljanjima prikazan je dugi povijesni proces Objave ljudima, prvenstveno istine o samomu Bogu, počevši od Njegova Imena: „JA SAM KOJI JESAM”, saopćena Mojsiju pred gorućim grmom u sinajskoj pustinji (usp. Izl 3, 14) pa sve do definicije Prvog nicejskog sabora iz 325., kao i kasnijih sabora, koji su se trudili ljudskim riječima, obogaćenima filozofskim dostignućima antičkih mislilaca, izraziti Otajstvo Presvetoga Trojstva i Utjelovljenoga Sina Božjega, Isusa Krista.

Taj proces u sebi nosi svojevrsan paradoks. On se temelji na tome da Duh Sveti, koji nas vodi i k Ocu, i k Sinu, biva posljednji u objavi Osoba Presvetoga Trojstva (usp. KKC 684). Sveti Grgur Nazijanski, zvan „Teolog”, objašnjava to pedagogijom Božanskog „silaska”. U njegovu djelu *Orationes theologicae* čitamo: „Stari je Zavjet jasno objavljivao Oca, a nejasnije Sina. Novi je očitovao Sina i dao nazreti božanstvo Duha. Sada Duh ima pravo građanstva među nama i daje nam jasnije vidjeti samoga sebe. Zaista, nije bilo razborito otvoreno objavljivati Sina kad se još nije ispovijedalo božanstvo Oca, niti, da upotrijebimo malo smioniji izraz, dodati Duha Svetoga, kao naknadno breme, kad još nije bilo prihvaćeno božanstvo Sina. Samo postepenim napredovanjem ‘od slave u slavu’, svjetlo će Trojstva zablistati u raskošnoj jasnoći.” (KKC 684) Katekizam Katoličke Crkve nastavlja svejednako argumentirati: „Duh Sveti je na djelu s Ocem i Sinom od početka do dovršenja nauma našega spasenja. Ali On je objavljen i darovan, priznat i prihvaćen kao osoba istom u ‘posljednjim vremenima’ koja su počela otkupiteljskim utjelovljenjem Sina. I tada će se taj Božji naum, dovršen u Kristu, ‘Prvorodencu’ i Glavi novoga stvorenja, moći ostvariti u čovječanstvu izlivanjem Duha: kao Crkva, općinstvo svetih, oproštenje grijeha, uskrsnuće tijela, vječni život.” (KKC 686) Nešto dalje Katekizam još jasnije precizira tu istinu ističući: „Od početka sve do ‘punine vremen’ (Gal 4, 4) združeno poslanje Očeve Riječi i Duha *skriveno* je, ali je djelatno. Duh Božji pripravlja Mesijino vrijeme, a jedan i drugi, premda nisu još potpuno objavljeni, već su obećani da budu očekivani i prihvaćeni u vrijeme svog objavljenja. Zato Crkva, kad čita Stari Zavjet, istražuje što nam Duh ‘koji je govorio po prorocima’, želi reći o Kristu.” (KKC 702)

Dopustiti da Duh Sveti vodi

Vjera u Presveto Trojstvo, u Boga Oca, Sina i Duha Svetoga, ne može se odvojiti od vjere da je Crkva „sveta” i „sveopća”, odnosno „katolička” i da je „jedna” i „apostolska” kako to priznajemo u Nicejsko-carigradskom vjerovanju (usp. KKC 750).

Crkva je sveta jer, kako piše sv. Pavao u Drugoj Poslanici Korićanima, Duh Sveti čini ju „hramom Boga živoga” (2 Kor 6, 16). S tim u vezi Sveti Otac Pio XII. u enciklici *Mystici Corporis* kaže da „Kristov Duh je taj nevidljivi uzrok kojem treba pripisati održavanje povezanosti svih dijelova Tijela među sobom i iz njih proisteklom Glavom, jer je On čitav u Tijelu, čitav u Glavi, čitav u pojedinačnim udovima.” To nutarnje jedinstvo Crkve sv. Augustin tumači u svojem djelu

Sermones uspoređujući ga s ulogom koju duša ima u čovjeku s obzirom na tijelo: „Što je naš duh, odnosno, naša duša, za udove tijela, to je Duh Sveti za udove Krista, za Tijelo Kristovo, a to je Crkva.” Zato Duh Sveti jest, kako dalje čitamo u enciklici *Mystici Corporis*, „temelj svih životnih i doista spasenjskih djelovanja u pojedinačnim dijelovima Tijela.” On, naime, izgrađuje Crkvu po Božjoj Riječi, po sakramentima, po „milosti datoj apostolima, a koja zauzima prvo mjesto među Njegovim darovima”, potom „po krjepostima, koje čine da se djeluje u skladu s dobrim, i po mnogobrojnim posebnim milostima (zvanima ‘karizme’), po kojima vjernike čini ‘sposobnima i spremnima da prime razne poslove i službe korisne za obnovu i daljnju izgradnju Crkve.” (KKC 798)

O tim posebnim darovima Duha Svetoga za Crkvu, kao što su karizme, nadugo je pisao sv. Pavao u Prvoj Poslanici Korinćanima: „Različiti su dari, a isti Duh; i različite službe, a isti Gospodin; i različita djelovanja, a isti Bog koji čini sve u svima. A svakomu se daje očitovanje Duha na korist. Doista, jednomu se po Duhu daje riječ mudrosti, drugomu riječ spoznanja po tom istom Duhu; drugomu vjera u tom istom Duhu, drugomu dari liječenja u tom jednom Duhu; drugomu čudotvorstva, drugomu prorokovanje, drugomu razlučivanje duhova, drugomu različiti jezici, drugomu tumačenje jezika. A sve to djeluje jedan te isti Duh dijeleći svakomu napose kako hoće.” (1 Kor 12, 4-11)

Karizme su vidljive po darovima Duha Svetog u svim članovima Crkve – ako mu dopuste da ih On vodi. Zato Pavao i poziva: „Ako živimo po Duhu, po Duhu se i ravnajmo!” (Gal 5, 25) Prema Apostolu naroda, veličanstveni plodovi te posebne podložnosti Duhu Svetomu su: „ljubav, radost, mir, velikodušnost, uslužnost, dobrota, vjernost, blagost, uzdržljivost.” (Gal 5, 22b – 23a) Štoviše, On je temelj našeg dostojanstva kao djece Božje i kao što piše sv. Pavao u Poslanici Rimljanima: „Svi koje vodi Duh Božji sinovi su Božji.” To je zalag nade u Vječni život: „ako pak djeca, onda i baštinici, baštinici Božji, a subaštinici Kristovi, kada doista s njime zajedno trpimo, da se zajedno s njime i proslavimo.” (Rim 8, 14. 17)

Živjeti darove Duha Svetoga

Duh Sveti, dar Oca i Sina, izlijeva na nas Božju ljubav, darivajući Crkvu Svojim darovima. Svaki kršćanin ih treba prvo u sebi prepoznati, a potom Mu izraziti svoju zahvalnost i moliti za daljnji razvoj tih darova – kako za vlastitu dobrobit, tako i za dobrobit cijele Crkve. Na tu molitvu Svoje učenike poticao je i sâm Krist, govoreći im: „Ako dakle vi, iako zli, znate dobrim darima darivati djecu svoju, koliko li će više Otac s neba obdariti Duhom Svetim one koji ga zaištu.” (Lk 11, 13)

Kada je Sveti Otac Ivan Pavao II. bio u svom prvom pastoralnom pohodu Poljskoj, na susretu s akademskom mladeži okupljenoj pred crkvom sv. Ane u Varšavi, 3. lipnja 1979. – bila je to nedjelja Duhova – dao je mladima poseban, vrlo dragocjen dar. obraćajući se mladima, rekao je: „Primate od mene ovu molitvu koju me je naučio moj otac – i budite joj vjerni! Bit ćete tako najdublje sjedinjeni s Crkvom okupljenom u Gornjoj Sobi u presudnom trenutku njezine povijesti, sjedinjeni u Gornjoj Sobi s poviješću naroda.” Bila je to molitva Duhu Svetomu koju je Papa svakodnevno molio još od djetinjstva, a koja glasi:

„Duše Sveti, molim Te,
dar mudrosti – da što bolje upoznam Tebe i Tvoju božansku savršenost,
dar razuma – da što bolje razumijem tajne svete vjere,
dar znanja – da se u životu čvrsto držim načela svete vjere,
dar savjeta – da u svemu od Tebe tražim savjet i u Tebe ga uvijek nađem,
dar jakosti – da me ni strah, ni ljudski obziri ne odvoje od Tebe,
dar pobožnosti – da u svemu služim Tvom Veličanstvu sinovskom ljubavlju,
dar straha Božjega – da se bojim grijeha koji Tebe, o Bože, vrijeđa. Amen.”

Uronimo u ovu molitvu i pokušajmo dokučiti smisao svake od ovih prošnji upućenih Duhu Svetom.

Dar mudrosti – da što bolje upoznam Tebe i Tvoju božansku savršenost

Duha Svetoga, koji će ih obdariti darom Božje mudrosti i znanja, obećao je apostolima u Dvorani Posljednje večere sam Krist u Svom oproštajnom govoru. Rekao im je: „I ja ću moliti Oca i on će vam dati drugoga Branitelja da bude s vama zauvijek: Duha Istine, kojega svijet ne može primiti jer ga ne vidi i ne poznaje. Vi ga poznajete jer kod vas ostaje i u vama je.” (Iv 14, 16-17) Duh Istine istovremeno je i Duh Ljubavi.

Boga je nemoguće upoznati čisto „teoretski”. Tada bi nam se objavio kao neki daleki i na našu sudbinu ravnodušni Apsolut. Boga koji je Ljubav u Presvetom Trojstvu (usp. 1Iv 4, 16b), upoznaje se po ljubavi. Na tu ljubav poziva nas Krist u dvije zapovijedi ljubavi i upravo nam nju daje Duh Sveti. „Boga nitko nikada ne vidje”, govori Ivan u svojoj Prvoj Poslanici (1 Iv 4, 12a). Nitko Ga osjetilno nije doživio, niti Ga na taj način može doživjeti. Ipak, ljubavlju prema drugom čovjeku možemo – zahvaljujući Duhu Svetomu – doživjeti da u Njemu ostajemo. Sveti Ivan tako piše: „Ako ljubimo jedni druge, Bog ostaje u nama, i ljubav je njegova u nama savršena. Po ovom znamo da ostajemo u njemu i on u nama: od Duha nam je svoga dao.” (1 Iv 4, 12b-13) Zato i Ljubljeni Gospodinov učenik s istinskim ponosom i radošću na sljedeći način objašnjava samosvijest svih kršćana: „I mi smo upoznali ljubav koju Bog ima prema nama i povjerovali joj.” (1 Iv 4, 16)

Dar razuma – da što bolje razumijem tajne svete vjere

Razumijevanje tajni kršćanske vjere moguće je jedino po Duhu Svetomu. Otuda nužnost silaska Duha Svetoga nad apostole, a po njima na cijelu Crkvu. Isus Ga ovako nagoviješta u Dvorani Posljednje večere: „Branitelj – Duh Sveti, koga će Otac poslati u moje ime, poučavat će vas o svemu

i dozivati vam u pamet sve što vam ja rekoh. No kada dođe on – Duh Istine – upućivat će vas u svu istinu; jer neće govoriti sam od sebe, nego će govoriti što čuje i navješćivat će vam ono što dolazi.” (Iv 14, 26; 16, 13)

Dar razuma posebno nam je potreban kad moramo stati pred ljude koji od nas očekuju argumente u pitanjima istinitosti naše vjere u Boga. Različite su situacije u kojima ćemo se trebati znati služiti tim argumentima. Možda će to biti rasprava filozofsko-teološke naravi, kao što je bilo u Pavlovu slučaju na atenskom Areopagu (usp. Dj 17, 16-34). Takvi argumenti mogu se pokazati nužni u slučaju progonstava ili životne opasnosti koja nam prijeti samo zbog činjenice da smo kršćani. Tada će biti korisno baratati ranije promišljenim argumentima koji će, s jedne strane, i nas same učvrstiti u vjernoj privrženosti Bogu, a s druge strane, služiti će kao argumentiran odgovor na optužbe progonitelja. Tako je i Petar pisao progonjenima zbog vjere u Bitiniji, koji su se našli u velikoj nevolji: „Gospodin – Krist neka vam bude svet, u srcima vašim, te budite uvijek spremni na odgovor svakomu koji od vas zatraži obrazloženje nade koja je u vama.” (1 P 3, 15)

Primjer takve vjere, bogate argumentima razuma, jest sv. Justin iz prve polovice 2. stoljeća. Odbijajući prigovore pogana koji su optuživali kršćane za bezboštvo, ovako je pisao u svojoj *Prvoj apologiji*: „I upravo zato smo nazvani bezbožnicima. I priznajem da smo nevjernici ako se radi o tim tzv. *bogovima*, ali nikada kad je riječ o istinskomu Bogu, Ocu pravednosti, mudrosti i svih drugih krjeposti, slobodnu od svekolikog zla. Njega priznajemo sa Sinom koji je od Njega došao i sve ono što nas je poučio, a i vojske drugih, dobrih anđela koji Ga okružuju i stvoreni su na Njegovu sliku. I Njegov proročki Duh štujemo i častimo, uzdižući hvalu i slavu u skladu s duhom i istinom. I kao što smo sami bili poučeni, tako i bez ljubomora taj nauk prenosimo svakomu tko ga želi upoznati.” (1 Ap 6, 1-2) Zato su ga i priveli pred rimskog prefekta Rustika koji je od njega tražio da se odrekne kršćanske vjere. Justin je odgovori kratko i odlučno: „Nitko zdravoga razuma neće prijeći s vjere u bezbožnost.”

Zahvaljujući svojoj vjeri, potpomognutoj argumentima razuma, sv. Justin podnio je

mučeničku smrti u Rimu 165. godine i tako u povijesti Crkve postao prvi filozof-mučenic, ali prije svega sjajan uzor svim kršćanima koji su, zahvaljujući daru razuma, znali svjedočiti tu nadu koja je do smrti oživljavala njihov život.

Dar savjeta – da u svemu od Tebe tražim savjet i u Tebe ga uvijek nađem

Duh Sveti, dajući nam dar savjeta, progovara nam, prije svega u sabranoj molitvenoj tišini u dubini naše savjesti. Da bismo u sebi mogli čuti glas Duha Svetoga, moramo bdjeti nad ispravnošću i čistoćom savjesti. Tako nas i sv. Petar apostol u svojoj Prvoj Poslanici opominje: „ali blago i s poštovanjem, dobre savjesti.” (1 P 3, 16) Savjest čovjeku daje nutarnju snagu za svjedočanje istine po uzoru na sv. Pavla koji se na nju prizvao i priznao ju u Poslanici Rimljanima: „Istinu govorim u Kristu, ne lažem; susvjedok mi je savjest moja u Duhu Svetom.” (Rim 9, 1)

Posebno „mjesto” gdje možemo doživjeti dar savjeta jest sakrament pokore i pomirenja. On daje čovjeku ne samo mogućnost stati u istini pred svojom grješnosti, već i pred poziv koji nam Bog upućuje. U tom svjetlu treba promatrati Adamovu ispovijed iz mladenačke drame Karola Wojtyły *Brat našega Boga*. Junaka drame, glasovitog poljskog slikara Adama Chmielowskoga, muči sumnja treba li se i dalje baviti slikarstvom i razvijati svoj izvanredni talent ili radikalno odbaciti dotadašnji život i potpuno se posvetiti krakovskim siromasima, spašavajući ih iz materijalne i moralne bijede, i na taj im način vraćati odbljesak Kristova Lica. Iscrpljen svojim duhovnim borbama, Adam je otišao na sv. ispovijed. Ispovjedniku je priznao dramu koja se u njemu odvijala:

„Shvatite, moj oče. Jer ne mogu dijeliti ljubav, ne mogu popola. To su za mene dva bezdana koja vuku. Ne može se uvijek biti na polovici puta, između jednoga i drugoga.” Ispovjednik ga upita:

„Zašto to gledaš na taj način? U svemu se može Boga ljubiti. (...)”

„Ali, što mi ti kažeš na to, moj oče?”

„Dopusti da te ljubav oblikuje.”

„Kako?”

„Ne znam. Tvoja ljubav je tvoje vlasništvo, dobro koje je tebi dato. Ja ne mogu suditi o tvojoj ljubavi do njezinih najsitnijih trzaja.”

„Ali kad bi morao presuditi: zapovjediti ili zabraniti, odbaciti ili prihvatiti?”

„To su prevelike i prevažne stvari. Ljubavi se ne zapovijedaju takve stvari. Naš Gospodin po ljubavi čini tolika dobra, toliko neizmernih dobara. Ona nas sjedinjuje s Njim više nego bilo što drugo. Jer se u njoj sve mijenja. Dopusti Ljubavi da te oblikuje.”

Dar jakosti – da me ni strah, ni ljudski obziri ne odvoje od Tebe

„Primit ćete snagu Duha Svetoga koji će sići na vas i bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje” (Dj 1, 8) – riječi su koje je Isus prije Svoga uzašašća rekao apostolima. Duh Sveti, koji je na njih sišao deset dana kasnije, učinio je od njih potpuno nove ljude. Od prestravljenih ljudi koji su se bojali da će ih snaći Kristova sudbina, postali su Njegovi odvažni svjedoci. Tako su pred Vijećem hrabro priznali svoju vjeru, govoreći pred Velikim svećenikom, saducejima i farizejima: „Bog otaca naših uskrisi Isusa kojega vi smakoste objesivši ga na drvo. Njega Bog desnicom svojom uzvisi za Začetnika i Spasitelja da obraćenjem podari Izraela i oproštenjem grijeha. I mi smo svjedoci tih događaja i Duh Sveti kojega dade Bog onima što mu se pokoravaju.” (Dj 5, 30-32)

Na prijekor Velikog svećenika: „Nismo li vam strogo zabranili učiti u to ime? A vi ste eto napunili Jeruzalem svojim naukom i hoćete na nas navući krv toga čovjeka”, apostoli odgovaraju: „Trebalo se većma pokoravati Bogu negoli ljudima!” (Dj 5, 28-29) Još snažnije progovara njihovo svjedočanstvo u daljnjem tijeku događaja: bivaju bičevani i zabranjeno im je naviještati

Evandjelje, no apostoli ostaju nepoljuljani. Naime, čitamo u Djelima Apostolskim: „Oni pak odu ispred Vijeća radosni što bijahu dostojni podnijeti pogrde za Ime. I svaki su dan u Hramu i po kućama neprestance učili i navješćivali Krista, Isusa.” (Dj 5, 41-42)

Ti događaji, ali i svi oni drugi za koje ne znamo, jer su bezbrojni kroz čitavu povijest Crkve, jednoznačno potvrđuju ono što je Gospodin Isus govorio Svojim učenicima: „Kad vas budu dovodili pred sinagoge i poglavarstva i vlasti, ne budite zabrinuti kako ćete se ili čime braniti, što li reći! Ta Duh Sveti poučit će vas u taj čas što valja reći.” (Lk 12, 11-12)

Dar znanja – da se u životu čvrsto držim načela svete vjere

Živjeti vjeru za sobom povlači posljedice. Prva, ako gledamo „negativnu stranu”, je radikalno odricanje od zloga. Ne bez razloga u sakramentu Krštenja djelitelj sakramenta postavlja sljedeća pitanja: „Odričete li se grijeha, da živite u slobodi djece Božje? Odričete li se zavodljivosti zla, da vas grijeh ne nadvlada? Odričete li se Sotone, začetnika i vođe grijeha?” Radi se o tome, da krštenik koji, kad je riječ o odrasloj osobi – samostalno, a u slučaju krštenja malog djeteta – po svojim roditeljima i kumovima, može jednoznačno reći: „Odričem se!” i da u daljnjem životu dopusti da ga vodi Duh Sveti koji u nama izlijeva Božju ljubav. Zato i sv. Pavao u Poslanici Efežanima, stanovnicima toga grada, priznavaocima Kristovim, piše sljedeće riječi: „I ne žalostite Duha Svetoga, Božjega, kojim ste opečaćeni za Dan otkupljenja! Daleko od vas svaka gorčina, i srdžba, i gnjev, i vika, i hula sa svom opakosti! Naprotiv! Budite jedni drugima dobrotivi, milosrdni; praštajte jedni drugima kao što i Bog u Kristu nama oprostio.” (Ef 4, 30-32) Taj poziv na dobrotu i milosrđe je nesumljivo odjek Kristovih riječi koje je uputio učenicima: „Budite milosrdni kao što je Otac vaš Milosrdan.” (Lk 6, 36) Jasno je da je takvo nasljedovanje Oca moguće zahvaljujući našoj otvorenosti milosti Duha Svetoga.

U Poslanici Galaćanima sv. Pavao predstavlja se kao uzor, s jedne strane razboritog odbacivanja životnog stila tipičnog za Židove koji skrupulozno čuvaju Mojsijev Zakon, a s druge strane, prihvaćanja načela ponašanja koje nalazi svoj temelj u Evandelju u duhu autentične slobode: „S Kristom sam razapet. Živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist. A što sada živim u tijelu, u vjeri živim u Sina Božjega koji me ljubio i predao samoga sebe za mene. Ne dokidam milosti Božje!” (Gal 2, 19b-21a)

Dar pobožnosti – da u svemu služim Tvom Veličanstvu sinovskom ljubavlju

Latinska riječ *pietas* može se prevesti kao *pobožnost*. Upućuje na određen način život „po Božjemu”, odnosno u skladu s planom Božjim. Ta se ideja izražava u samom trenutku stvaranja čovjeka na Božju sliku i priliku (usp. Post 1, 26). Ova osobita bliskost čovjeka sa svojim Stvoriteljem temelji se, ne toliko na njegovu razumu, već na mogućnosti da ljubi. Štoviše, ona postaje zadaća koju je čovjek dobio: da ljubi Boga „iz svega srca svojega, i iz sve duše svoje, i iz svega uma svoga, i iz sve snage svoje!” (Mk 12, 30)

Ta se ljubav izražava prije svega u kršćanskoj molitvi koja je – za razliku od molitava tipičnih za druge religije – plod milosti Duha Svetoga. Kad kršćanin moli tada se ispunjavaju Isusove riječi: „Ali dolazi čas – sada je! – kad će se istinski klanjatelji klanjati Ocu u duhu i istini jer takve upravo klanjatelje traži Otac. Bog je duh i koji se njemu klanjaju, u duhu i istini treba da se klanjaju.” (Iv 4, 23-24) Potvrda tog posebnog „časa” – molitve uzdignute Bogu, su sljedeće Pavlove riječi iz Poslanice Rimljanima: „Tako i Duh potpomaže našu nemoć. Doista ne znamo što da molimo kako valja, ali se sâm Duh za nas zauzima neizrecivim uzdasima.” (Rim 8, 26)

Nutarnju otvorenost daru pobožnosti koji nam šalje Duh Sveti, treba pratiti osobit napor molitve. O tome sv. Pavao piše na više mjesta u svojoj Prvoj Poslanici Timoteju: „Dakle, preporučujem prije svega da se obavljaju prošnje, molitve, molbenice i zahvalnice za sve ljude,

za kraljeve i sve koji su na vlasti, da provodimo miran i spokojan život u svoj bogoljubnosti i ozbiljnosti." (1 Tm 2, 1-2); „Vježbaj se u pobožnosti! Pobožnost je svemu korisna jer joj je obećan život – sadašnji i budući." (1 Tim 4, 7b. 8b); „Pa i jest dobitak velik pobožnost, zadovoljna onim što ima! A ti (...), Božji čovječe, (...) teži za pravednošću, pobožnošću, vjerom, ljubavlju, postojanošću, krotkošću!" (1 Tim 6, 6. 11)

Pobožnost kao molitveni odnos prema Bogu, treba pratiti djelatna ljubav prema braći. Zato sv. Jakov apostol u Poslanici piše: „Bogoljubnost čista i neokaljana jest: zauzimati se za sirote i udovice u njihovoj nevolji, čuvati se neokaljanim od ovoga svijeta." Slijedi i Petrov poziv vjernima: „Zbog toga svim marom prionite: vjerom osigurajte krepost, krepošću spoznanje, spoznanjem suzdržljivost, suzdržljivošću postojanost, postojanošću pobožnost, pobožnošću bratoljublje, bratoljubljem ljubav." (2 P 1, 5-7)

Dar straha Božega – da se bojim grijeha koji Tebe, o Bože, vrijeda

Kršćanin je čovjek koji bez ikakvoga straha treba živjeti u duhu riječi Gospodina Isusa Krista koje je izrekao na Posljednoj Večeri: „To vam rekoh da u meni mir imate. U svijetu imate muku, ali hrabri budite – ja sam pobijedio svijet!" (Iv 16, 33) Krist je pobijedio svijet Svojom milosrdnom ljubavlju i zato svaki onaj koji ostane postojan u Njegovoj ljubavi, u sebi nema straha, jer – kao što piše Ivan apostol – „savršena ljubav izgoni strah." (1 Iv 4, 18)

Ali postoji nešto čega se treba posebno bojati, a to je grijeh koji je uvrjeda Bogu i zlo naneseo drugom čovjeku. Zato se Pavao obraća Filipljanima srdačnom prošnjom: „Tako, ljubljani moji, poslušni kako uvijek bijaste, ne samo kao ono za moje nazočnosti nego mnogo više sada, za moje nenazočnosti, sa strahom i trepetom radite oko svoga spasenja! (...) da budete besprijekorni i čisti, djeca Božja neporočna posred poroda izopačena i lukava u kojem svijetliti kao svjetlila u svijetu." (Fil 2, 12a. 15) Međutim, isti Autor u Poslanici Hebrejima upozorava: „Zato jer smo primili kraljevstvo neuzdrmljivo, iskazujemo zahvalnost iz koje služimo Bogu kako je njemu milo, s predanjem i strahopoštovanjem. Jer Bog je naš oganj što proždire." (Heb 12, 28-29) Jednako tako i sv. Petar u svojoj Prvoj Poslanici besjedi: „Ako dakle Ocem nazivate njega koji nepristrano svakoga po djelu sudi, vrijeme svoga proputovanja proživite u bogobožnosti." (1 P 1, 17)

Molitva

Duh Sveti na nas izlijeva Svoju Božju ljubav – milosrdnu ljubav. Pod njezinim utjecajem sv. Elizabeta od Presvetoga Trojstva molila je milost potpunog predanja i da joj bude dano ljubiti Boga sve to snažnije: „O, Bože moj, Presveto Trojstvo, koje štujem, pomози mi potpuno zaboraviti samu sebe da bih se mogla nastaniti u Tebi, nepomična i mirna, kao da mi je duša već u Vječnosti. O, da mi barem ništa ne remeti taj mir i ne odvodi me od Tebe, moj Nepromjenjivi, i da sa svakim trenutkom budem sve uronjenija u dubinu Tvoga Otajstva. Ispuni moju dušu mirom. Učini u njoj Svoje nebo, Svoj ljubljani stan i mjesto Svoga odmora. O, da Te nikada ne ostavim samoga, već da tamo budem potpuna, potpuna u živoj vjeri, potpuna u klanjanju, potpuno predana Tvom stvoriteljskom djelovanju."

Izvor: Svetište Božjega milosrđa, Krakov, u rujnu 2021., uz dopuštenje

Prijevod s poljskog: Jelena Vuković

Lektura: Marija Vuković